

I

Op het hoogste punt van de Wageningse Berg sloeg de twijfel toe. In verwarring nam Matt Paddinge drie keer de rotonde en besloot toen om de auto te parkeren in de berm van het weggetje dat het bos in leidde. Hij sloot zijn ogen en probeerde de ademhaling naar zijn buik te laten zakken. ‘Aan het eind van de dag is het voorbij,’ sprak hij tegen zichzelf. Dan lag zijn moeder onder de grond en kon hij alle gezichten van ooms, tantes en andere vage bekenden weer vergeten. Met een beetje geluk was hij vannacht weer thuis in Zeele, een buurtschap ten noorden van Borculo. Terug naar de rust die hij tien jaar geleden, aan het eind van een doodlopende weg, had gevonden. In Zeele was zijn zoektocht, die hem tot de verste uithoeken van de wereld had gevoerd, geëindigd.

Zijn huisje bestond uit een woonkamer van vier bij vijf, met een open keuken en een vijftig jaar oude badkamer met douche en wc. De zolder was ingericht als slaap- en werkkamer. Het huisje stond ongeveer vijftig meter achter een voormalige boerderij die was omgebouwd tot luxueus vakantiehuis, dat dertig à veertig weken per jaar werd verhuurd. Van de gasten had hij geen last. Over het algemeen waren het mensen die, net als hij, waren gekomen voor de rust en het landschap. Aan de weg waarvan zijn huisje het eindpunt vormde, stond verder slechts één ander huis, ook een voormalige boerderij. Daar woonde een echtpaar dat de Randstad was ontvlucht. De vrouw wandelde regelmatig met twee honden langs zijn huisje. Altijd wanneer ze hem zag, stak ze vriendelijk haar hand op.

Matt liet de motor stationair draaien zodat de verwarming bleef loeien. Een hardloper verdween in het besneeuwde bos waar hij als jongen altijd speelde met zijn vriendjes en op zondag ging wandelen met zijn vader. Nu zijn moeder dood was, had hij geen enkele reden meer om hier ooit terug te keren. Hij nam niet alleen afscheid van

zijn moeder vandaag, maar ook van Wageningen. Hij reed zijn oude rammelige Mercedes terug naar de grote weg. Op de rotonde nam hij de afslag naar de Generaal Foulkesweg, de chique laan waar de statige huizen werden bewoond door professoren van de Landbouwniversiteit. Overal brandden lichtjes in bomen en hingen kerststerren voor ramen. Het huis waar hij zijn jeugd had doorgebracht onderscheidde zich van de andere huizen door de witte kleur en de moderne architectuur. Hij remde even af voor het huis. Tot zijn schrik ging de deur open. In een flits herkende hij de buurvrouw. Achter haar kwam een onbekende man naar buiten. Die trok de deur achter zich dicht. Misschien was dat wel die notaris die hem vorige week had gebeld om te vertellen dat zijn moeder net voor de kerst was overleden. Even had hij de neiging om te stoppen en hem flink de waarheid te zeggen.

Het bericht had Matt met stomheid geslagen. Tijd om het nieuws tot zich door te laten dringen had de notaris hem echter niet gegeven. Op kille toon was hij meteen ter zake gekomen.

‘Het gaat om een aantal praktische zaken. Met name de begrafenis, de rouwkaart, et cetera, et cetera,’ had hij gezegd.

‘Ja?’

‘Ik begrijp dat u weinig contact had met uw moeder,’ was de notaris verdergegaan. ‘En ook dat u het contact met de rest van de familie jaren geleden heeft verbroken.’

‘Zo’n bewuste beslissing is dat niet geweest. Feitelijk klopt het echter wel.’

‘Uw oom Roelof heeft aangeboden om alle praktische zaken te regelen. Hij wil ook fungeren als contactpersoon op de kaart.’

‘Wanneer is de begrafenis eigenlijk?’

‘Had ik dat niet gezegd? Op 28 december, om halftwee, op de begraafplaats De Leeuwenk.’

‘Dan kan ik wel,’ had Matt versuft gezegd.

‘Daar ben ik blij om.’

Pas een kwartier later was de absurditeit van de situatie tot Matt doorgedrongen. Woedend had hij het nummer van de notaris gebeld. Met onverholven tegenzin had de notaris verteld dat zijn moeder in de nacht was overleden aan een hartstilstand en dat de buurvrouw haar de volgende ochtend had gevonden.

‘Uw moeder ligt overigens opgebaard in het uitvaartcentrum bij de begraafplaats. Dus mocht u haar toch nog willen zien...’

Matt had de verbinding verbroken.

Hij drukte het gaspedaal in en reed snel verder. Bij Unitas, de studentenvereniging waar hij als middelbare scholier wel eens kwam, sloeg hij af en parkeerde de auto voor een wit gebouw dat vroeger bij de universiteit hoorde. Vanaf hier kon je bij helder weer tientallen kilometers uitkijken over de Rijn en het vlakke rivierengebied. Op een muurtje zittend keek hij naar de rivier, die als een zwarte band door het witte landschap kronkelde. Nog een uur, dan zou de begrafenis beginnen. Hij wilde er niet te vroeg zijn. De gedachte dat ooms, tantes en wildvreemden hem gingen omhelzen en condoleren bezorgde hem de rillingen. Ongetwijfeld zouden na het officiële gedeelte de vragen volgen. Matt, waar ben je al die tijd geweest? Waar woon je nu? Heb je een gezin? Een baan? Je studeerde toch in Amsterdam?

In de verte zag hij het pontje van Lexkesveer. Opeens schoot hem een verontrustende gedachte door het hoofd. Waarom was hij eigenlijk gebeld door die notaris? Waarom niet door oom Roelof? Het huis. Hij kreeg het er warm van. Wat ging er met het huis gebeuren? En de inboedel? Hij ritste zijn jas open. Zou hij...? Nee, dat kon niet. Het was onmogelijk dat hij de erfgenaam was. Hij zou er geen recht op hebben. En hoe zat het met zijn vader? Dat hij dertig jaar geleden was verdwenen, wilde niet zeggen dat hij dood was. Hoe langer hij erover nadacht, hoe ongemakkelijker hij zich voelde.

Ongedurig liep hij het pad op dat over de rand van de Wageningse Berg voerde en volgde het richting het centrum. Het geluid van een kerkklok in de verte maakte hem aan het schrikken. Snel draaide hij zich om en liep terug naar de auto.

Het kostte Matt moeite om een plekje te vinden op de parkeerplaats van De Leeuwenk. Zouden al die mensen voor de begrafenis van zijn moeder zijn gekomen? Haar sociale leven liet niets te wensen over. De laatste keer dat Matt bij haar op bezoek was geweest had ze het voortdurend gehad over al haar kennissen. Hoe lang was dat geleden? Meer dan twee jaar. Daarna kon hij het niet meer opbrengen te komen. Het gesprek begon altijd met dezelfde vraag, en met dezelfde bezorgde blik.

‘Hoe gaat het met je?’

‘Goed.’

‘Ben je met leuke dingen bezig?’

‘Ik teken. Dat is mijn werk. Soms heb ik te veel opdrachten, soms te weinig.’

‘Dat is wat je altijd wilde, toch?’

Niet waar. Hij wilde altijd geoloog worden, net als zijn vader. Vreemde landen bezoeken, onherbergzame streken doorkruisen, zeldzame stenen vinden. Dat was zijn jongensdroom. Die droom heeft standgehouden tot in het tweede jaar van zijn studie geologie in Amsterdam. Toen ging het mis. Hij stopte met zijn studie, verkocht zijn schaarse bezittingen en vertrok liftend richting Spanje. Zonder iemand iets te zeggen.

Hij knikt.

‘Als kind tekende je ook altijd,’ zegt zijn moeder. ‘En als je niet genoeg opdrachten hebt?’

‘Dan eet ik een boterham minder.’

‘Nee, toch.’

‘Grapje. Nee, het gaat prima.’

In stilte drinken ze hun kop thee. Matt weet wat er gaat komen.

‘En, eh, heb je al iemand leren kennen?’

Een kleinkind is het wonder waar zijn moeder op hoopt. Hij neemt het haar niet kwalijk.

‘Nee, ik heb de ware nog niet ontmoet. Helaas,’ liegt hij. Zijn moeder hoeft niet te weten dat hij zichzelf ongeschikt heeft verklaard voor een relatie. Maar hij wil de verantwoordelijkheid om

haar laatste hoop de grond in te boren niet op zich nemen.

‘Je schijnt tegenwoordig erg goede datingsites te hebben, heb ik me laten vertellen,’ zegt zijn moeder onzeker. Haar hoofd kleurt. ‘Speciaal voor mensen met een drukke baan en weinig tijd.’

Matt glimlacht.

‘Ik zal er eens naar kijken.’

‘Alleen is ook maar alleen,’ verzucht ze. Matt laat zijn blik over haar gezicht en lichaam gaan. Ze is nog steeds een knappe vrouw. Halverwege de middelbare school werd hij zich daar voor het eerst van bewust. Niet omdat hij het zelf zag, maar omdat zijn vrienden hem daarop wezen. Zijn beste vriend Titus heeft zelfs een jaar lang volgehouden dat hij smoorverliefd op haar was.

‘En jij dan?’ vraagt hij. ‘Heb jij wel eens iemand gehad sinds papa is verdwenen?’

Hij heeft meteen spijt van zijn vraag. Op haar gezicht verschijnt de hem zo bekende gepijnigde blik. Het lijkt alsof ze elk moment kan gaan huilen. Hij wil zijn arm wel om haar schouder slaan, maar kan het niet. Hij weet wat ze gaat zeggen. Ze heeft zich er nooit bij neergelegd dat Hugo dood is. Zolang niet bewezen is dat hij is overleden, voelt een nieuwe relatie als overspel.

‘Sorry,’ mompelt hij.

‘Ken je Hans de Groot nog?’ vraagt ze. Matt trekt zijn schouders op. ‘Hun dochter, Carlijn, zat bij jou in de klas.’

‘In de parallelklas.’

‘Die doet het zo goed. Twee weken geleden kwam ik haar tegen, met twee leuke kinderen. Ze heeft een hoge baan gekregen bij een ministerie. Ze adviseert nu direct de minister.’

Matt probeert opgewekt te blijven knikken. Talloze namen van burens, oud-klasgenoten, kennissen passeren de revue.

‘Laatst kwam ik Titus tegen in de Hoogstraat. Hij vroeg hoe het met jou ging. Ik wist niet wat ik moest zeggen. En toen nodigde hij me uit om een kop koffie te drinken. Hij heeft twee kinderen en werkt als vertaler.’

De hele middelbare school was Titus Dubois Matts beste vriend en samen gingen ze naar Amsterdam om te studeren. Hij geologie en Titus Frans. Matt weet wat een schok het voor Titus was dat hij zonder aankondiging was gestopt met de studie en met de noorderzon was vertrokken.

‘Nog steeds snapt hij niet dat je toen zo plotseling weg was.’

Matt knikt. Niets nieuws.

‘En eigenlijk geldt dat ook voor mij. Waarom vertel je me niet gewoon een keer wat je die tien jaar hebt uitgespookt? Als moeder heb ik het recht om dat te weten.’ Ze slaat haar handen voor haar gezicht en begint te huilen.

‘Het heeft geen zin,’ verzucht Matt. ‘Het verandert niets als ik je dat zou vertellen. Als ik het zelf al weet.’

‘Natuurlijk weet je het,’ valt zijn moeder uit.

‘Ik kan het niet. Misschien later. Nu niet.’

‘Ik maak me zorgen om je. Waarom ga je niet eens praten met een psycholoog? Met een beetje hulp kun je weer helemaal terugkeren in de maatschappij. Je bent een leuke vent en hebt kwaliteiten. Word lid van een vereniging, ga vrijwilligerswerk doen. Zorg dat je onder de mensen komt. Dan zul je heel snel een lieve vrouw vinden.’

‘Het is de hoogste tijd,’ zegt Matt en hij kijkt demonstratief op zijn horloge. ‘Ik moet gaan. Morgenvroeg moet ik een tekening voor een tijdschrift af hebben. Het zal wel nachtwerk worden.’

Zijn moeder staat op en omhelst hem.

‘Trek je niets van mij aan,’ zegt ze. ‘Het gaat erom dat je gelukkig bent. Ja, toch?’

‘Meneer Paddinge!’

Matt keek op. Bij de ingang van het gebouw stond de man die uit het huis van zijn moeder was gekomen.

‘Mooi dat u er bent. Ik begon me al zorgen te maken. Van Blankenvoort is de naam.’ De hand van de notaris is warm en droog.

‘Er stond een file op de A12,’ loog Matt.

‘Ik neem altijd een halfuur speling als ik met de auto moet. Had ik u over de telefoon al gecondoleerd? Zo niet, dan bij dezen.’

‘Dank u.’

‘Spannend?’

Matt knikte.

‘Alles is perfect geregeld. U hoeft zich geen zorgen te maken. Wilt u zich bij de familie voegen?’

‘Is er een alternatief?’

‘Kom, dan loop ik met u mee.’

De gesprekken verstomden toen Matt naast de notaris in de deur-opening stond. De eerste die op hem afkwam was oom Roelof, die alles had geregeld. Na hem volgden de anderen. Veel handen, weinig woorden. Een enkeling vroeg hoe het met hem ging of zei blij te zijn Matt te zien.

‘Loop jij voorop?’ vroeg Roelof en hij legde zijn arm op Matts schouder. ‘Of zullen wij naast je lopen?’

‘Ik loop wel alleen.’

‘Het is tijd,’ zei een man in zwarte jas.

‘Zet ’m op,’ fluisterde Roelof.

Matt hield zijn pas in toen hij de aula binnenstapte en zag dat er meer mensen waren dan stoelen. Veel mensen moesten staan. Er klonk een stuk van Bach. In een fractie van een seconde viel Matt iets opvallends op vlak bij de lijk-kist. De ceremonieleider spoorde hem met een subtiel gebaar aan om door te lopen. Hij wees hem een stoel recht tegenover de onder bloemen bedolven kist. Hij had het dode lichaam van zijn moeder niet willen zien. Het voelde als een goede beslissing. Terwijl de familieleden om hem heen een plekje zochten, staarde hij naar het bloemrijke tafereel.

‘Geachte aanwezigen,’ hoorde hij in de verte een mannenstem. ‘Het is verheugend om te zien dat we in zo groten getale aanwezig zijn om afscheid te nemen van de ons zo dierbare Marie Thérèse Paddinge-van Oosten, weduwe van Hugo Paddinge. Ik geef nu het woord aan Roelof van Oosten, die u mee zal nemen door deze afscheidsbijeenkomst.’

Hier en daar klonk gekuch. *De weduwe van Hugo Paddinge.* Matt vroeg zich af of hij het goed had gehoord. Wie had besloten dat zijn vader dood was? Hij beet op zijn lip.

‘Lieve mensen,’ begon oom Roelof. Op dat moment stokte Matts adem. Zijn blik werd gevangen door een vaas met bloemen, rechts van de kist, een beetje apart van de andere bloemen. Het was niet de intens blauwe kleur van de vaas, die hem de adem benam. Het waren de bloemen die erin stonden. Monnikskappen, en nog wel de blauwe variëteit. Zijn favoriete bloem. Hij liet zijn blik over de rest van de bloemenpracht gaan. Rood, geel, wit, roze. Slechts hier en daar een enkel stukje blauw. Maar zeker geen monnikskap. Die vaas was er speciaal voor hem neergezet.

Ergens op de achtergrond hoorde hij mensen zingen. Zijn wereld

vernauwde zich tot de blauwe vaas met monnikskappen. Hij telde ze. Het waren er tien. Van wie kwamen die bloemen? Vanaf zijn stoel kon hij niet zien of er een kaartje aan hing. Wie hier wist hoe bijzonder monnikskappen voor hem waren? Een oom of tante? Waren er bekenden van hem bij de begrafenis? Dat zou best kunnen. In die ene seconde had hij natuurlijk niet alle gezichten kunnen zien. Toch kon hij zich, hoezeer hij zijn hersenen ook pijnigde, niet herinneren dat hij zijn liefde voor monnikskappen ooit had gedeeld met iemand.

Oom Roelof stootte hem aan. Hij zag dat iedereen opstond en ging ook staan. De klok op de muur achter de kist gaf aan dat er een uur voorbij was gegaan. Hij had geen idee wat er in die tijd was gebeurd. ‘Volgt u mij maar,’ wenkte de ceremonieleider hem.

De begrafenis en de condoleance verliepen als in een trance. Zo nu en dan spookten de blauwe monnikskappen door zijn hoofd. Verder schudde hij plichtmatig handen en gaf veilige antwoorden op vragen die hem gesteld werden. Pas toen de zaal al bijna leeg was en ook familieleden afscheid namen, ontwaakte hij langzaam uit de droom. Opeens had hij vreselijke dorst. Al die tijd had hij niets gedronken. Meer dan een glas water kon de vrouw van het uitvaartcentrum niet voor hem regelen. Ze waren al bezig met schoonmaken.

Toen kwam de notaris op hem af.

‘Mag ik u straks even onder vier ogen spreken?’ vroeg hij.

‘Wat mij betreft doen we het nu meteen.’

De notaris wees naar een deur naast de ingang. Matt volgde hem.

‘Misschien hebt u er zelf al aan gedacht, maar uw moeder had een testament.’

Matt probeerde zijn ademhaling onder controle te krijgen. Hij ontweek de vragende blik van de notaris.

‘Om een lang verhaal kort te maken, uw moeder heeft alles aan u nagelaten. Het huis, de inboedel en haar gehele vermogen. U bent de enige erfgenaam.’

Het was alsof de grond onder Matts voeten verdween. Hij moest zich vastgrijpen aan een stoel om zijn evenwicht te bewaren.

‘Ik zie dat u verrast bent,’ zei de notaris.

‘Dat verdien ik niet,’ stamelde hij. ‘Ik heb mijn moeder alleen maar pijn gedaan. Tien jaar weg geweest zonder iets van me te laten

horen. En daarna was elk bezoek me eigenlijk te veel.'

'Dat verandert niets aan het testament van uw moeder,' antwoordde de notaris koel.

'Mag ik het ook weigeren?'

'Dat is in principe mogelijk, het gebeurt wel eens als de erflater grote schulden had. In uw situatie is daar echter geen sprake van en ik zou het ten zeerste afraden. Ik zou u daarom dringend adviseren om de erfenis gewoon te accepteren en pas over een paar maanden na te denken wat u met de erfenis gaat doen. U kunt dan nog altijd besluiten om het huis, de schilderijen, de auto te verkopen en de opbrengsten, samen met het niet onaanzienlijke vermogen, aan goede doelen te schenken.'

Matt knikte gelaten.

'Daarnaast ligt er in de kluis op mijn kantoor nog een waardevol voorwerp dat ook tot de erfenis behoort. Uw moeder heeft mij een maand geleden gevraagd dat voor haar te bewaren.'

'Een maand geleden? Hoezo?'

De notaris keek hem zwijgend aan. Zijn blik verraadde dat hij gedachten had die hij op dat moment niet wilde delen.

'Zullen we volgende week een afspraak maken om de zaken te regelen? Wat dacht u van volgende dinsdag, de vijfde. Kunt u om een uur of tien bij het huis zijn?'

'Wat mij betreft is vanmiddag ook goed. U hebt mij nieuwsgierig gemaakt.'

De notaris deed geen moeite om te verhullen dat hij het een ongepast voorstel vond. Met afkeurende blik keek hij Matt aan.

'Dat is goed. Vier uur?' vroeg hij zuinig.

Toen Matt terugkwam in de condoleanceruimte waren alleen oom Roelof en tante Joke er nog.

'Gaat het lukken, de komende dagen?' vroeg zijn oom.

'Anders kun je ook bij ons logeren,' voegde zijn tante eraan toe. Matt schudde zijn hoofd.

'Het is nu een beetje veel. Als ik thuis ben, gaat het denk ik wel weer.'

'Heb je ons telefoonnummer?'

Hij knikte.

'Nou, dan gaan wij ook maar.'

'Wel bellen hoor!' riep tante nog.

Opeens was het doodstil. De ruimte die net nog afgeladen vol was met koffiedrinkende mensen was helemaal leeg. Waar was het personeel gebleven? Tot zijn opluchting hoorde hij in de verte het geluid van voetstappen.

‘Gaat het, meneer?’ hoorde hij een vrouwenstem achter zich. Even voelde hij tranen opkomen. ‘We gaan zo afsluiten.’

‘U hebt gelijk. Ik ga ook.’

Over anderhalf uur moest hij bij de notaris zijn. Hij dacht aan het huis aan de Generaal Foulkesweg. Het was een schitterende plek. Maar hij peinsde er niet over om er te gaan wonen. Misschien kon hij het voor weinig geld verhuren aan kunstenaars. Ja, dat zou hij doen. Die gedachte stemde hem vrolijk en hij voelde zijn energie terugkeren. Hij stak de weg over en liep over de lege parkeerplaats naar zijn beige Mercedes.

Hij reed naar het centrum van Wageningen en parkeerde zijn auto achter Hotel de Wereld. Hij had nog tijd genoeg om door de winkelstraat te lopen, een broodje hamburger te eten en de bibliotheek in te gaan om tijdschriften te lezen.

Het onderhoud met de notaris duurde nog geen kwartier. Zonder omhaal van woorden bevestigde de notaris wat hij eerder die middag had gezegd. Matt was de enige erfgenaam. De erfenis bestond uit het huis en een vermogen van ongeveer zeven ton. Het laatste was nieuw.

‘Ik wist niet dat ze zoveel geld had,’ zei Matt verbaasd.

‘Dat verbaast mij niet,’ mompelde de notaris. ‘En dan is er nog het boek.’

‘Boek?’ vroeg Matt.

De notaris negeerde de vraag en verliet de kamer. Even later kwam hij terug met een groot, donkerbruin boek in zijn handen. Hij legde het voor Matt op het bureau. De kaft van het boek was gemaakt van leer en zag er verweerd uit. Matt sloeg het voorzichtig open. Met open mond staarde hij naar de opengeslagen bladzijde. Het was een handschrift, waarvan de tekst was omlijst door bloemen in prachtige kleuren. Ook waren meerdere hoofdletters uitbundig versierd. Matt had wel vaker middeleeuwse handschriften gezien, maar in zijn herinnering waren die veel soberder dan wat hij nu voor zich had liggen. Hij sloeg nog een bladzijde om. Deze keer stond er geen tekst op, maar een afbeelding die hem kippenvel